

ARANYOSVIDÉK.

Torda-Aranyosmegye közigazgatási, közmivelődési, társadalmi heti lapja és a Torda-aranyosmegyei gazdasági egyesület hivatalos közlönye.

ELŐFIZETÉSI DIJ:

Egész évre 6 frt.
Fél évre 3 frt — kr.
Negyed évre 1 frt 50 kr.
Megjelenik minden vasárnap.

FELELŐS SZERKESZTŐ ES LAPJULAJDONOS:

K. WERESS SÁNDOR.

Szerkesztői szállás és kiadóhivatal, Hiduteza 32.

H I R D E T É S I D I J .

Araszabály szerint.

Kéziratok nem adatnak vissza.

A mezei gazdálkodásnál szereplő tőkékről.

(Folytatás.)

B.) Álló tőke.

Állótőke alatt értjük a felszerelésnek azon tárgyait, melyek huzamosabb ideig használhatók termelési célra, s melyeknek, hogy a gazdálkodás menete meg ne akadjon, bizonyos számban mindig meg kell lenni.

Az állótőke felosztható holt- és eleven állótőkére, vagyis eszköz- és állatleltárra. A holtleltárhoz tartoznak a gazdálkodásnál állandóan szükségelt mindennemű gépek, eszközök, szerzőszámok és butorfélék. Az eleven leltárhoz számítjuk a gazdaságban üzleti célból tartott házi állatokat.

Az állatok ismét két csoportra oszthatók u. m. igás- és használlatokra. Igásállatoknak azokat nevezzük, melyeket a különféle gazdasági- és fuvaros munkák végzésére használunk; használlatoknak pedig azokat, melyeket azon célból tenyésztünk, vagy tartunk, hogy általuk bizonyos terményeket jobban értékesítsünk, s hogy ezáltal másodsorban a trágyázandó földek részére szükséges trágyát előállíthassuk.

Vannak gazdaságok, melyekben semmi gazdasági állat nem tartatik, s a föld csupán kézi- vagy fogadott igás-erővel műveltetik, s hol a trágyát is pénzzel vásárolják. Vannak olyan gazdaságok is hol csupán állattenyésztés-

sel foglalkoznak és ezek számára csak takarmánynövényeket termelnek, vagy legelőt tartanak (pl. hegyi- és pusztai gazdálkodás), vagy hol az állatok számára szükséges takarmány nagy részét is vásárolják (pl. a nagy városok közelében lévő tehenészetek)

Az ilyen gazdaságok azonban csak kivételként és csak arra különösen kedvező, vagy kényszerítő viszonyok között s igen ritkán fordulnak elő. — Rendes körülmények között az állattenyésztés és növénytermelés egymással párhuzamosan, egymás támogatására, s nem egymás rovására üzemel, s e két termelési ág között csupán az arány változik a helyi viszonyokhoz képest. Ilyen gazdaságokban az állatleltár a gazdasági üzlet érdekében nélkülözhetetlen, mert:

a) az előforduló földmivelési- és szállítási munkák végzése a gazdaság saját fogásaival sokkal előnyösebben eszközölhető, mint fogadott igás-erővel.

b) az állatok után nyeretik a legjobb és legolcsóbb trágya a talaj termőerejének fentartásához.

c) az állatok különféle jeles tulajdonságaik, mint erő, gyorsaság, s termények miatt keresett árú képeznek, s ezért növények korukban való eladás által a gazdaságnak nevezetes jövedelmi forrásul szolgálnak.

d) a felesleges és más módon nem értékesíthető takarmányanyagok, s le-

gelők, az állatok által állati terméké változtatva legjobban értékesíthetők.

Ezen okok folytán az állatok a gazdasági leltárnak legnevezetesebb részét képezik, miért annak okszerű szervezése a gazda egyik legfontosabb feladatai közé tartozik.

Az eszközleltár tárgyai együttvéve minden gazdaságban nagy értéket képviselnek, mely érték ellentétben az állatleltárral a folytonos használat által évről-évre csökken; továbbá a folytonos tatarozás és az elhasznált részeknek újjakkal való pótlása évenként tetemes költséggel jár, s végül mivel ezek is, mint az épületek csak termelési eszközök lévén közvetlen kamatot nem hoznak, azoknak alapos számítás nélkül való beszerzése a gazdálkodás végeredményében éppen úgy megboszulja magát, mint túlzott takarékoskodással járó mellőzése.

Ezen okok folytán az eszközleltári tárgyak beszerzésénél igen nagy óvatossággal kell eljárni, fő elve legyen a gazdának az, hogy csak azt, csak olyat és csak annyit szerezzen be a mi, a milyen és a mennyi a gazdasági üzlet rendes, folytonos, zavar és akadály nélkül való viteléhez okvetlenül megkívánatik, — sem többet, sem kevesebbet.

(Vége következik.)

AZ „ARANYOSVIDÉK“ TARCZAJA.

A régi dalokból.

I.

Egy viráért eseng szívem, —
Le nem szakíthatom.
Keblemre vágyó is, de haj,
Azért nem bírhatom!
Ót szikla védi hótetővel
S az eskü szent szava . . .
Mi engem tilt, mi engem óv:
A becsület maga!
Hervadj virág, epedj szívem,
Az élet így lejár,
S oit tul a csillagok felett:
Az üdv hazája vár.

II.

Hervadt virág, egy kised jászmin,
S én könnyet ejtek a felett;
Bűnöm, erényem, lány szerelmem:
Im! újra győtri szívemet.

Mi édes emlék, mi boldog óra,
Mít e virág rejt énnekem! . . .
Csoda? . . . csoda, ha fölsóhajtok,
Ha könnybe lábbad két szemem?

Kedves virág! te ifjuságom
Szép tavaszát jól ösmered:
Jelen valál a pásztor-órán
S le hervadék én is veled. . .

Oh ifjuság! te tündér álom,
Csodás, bűbajos szent világ! . . .
Miért, miért, hogy üdvöd, kéjved:
Oly hervatag, mint e virág! . . .

Megkönynyezlek hervadt virágom:
Nem nyíl számunkra több tavasz! . . .
Nyarunkat még által sem éltük,
S haj, már felettünk tél havaz. . .

RÉDIGER GÉZA.

Kalotaszeg magyar népe.

Dr. Jankó János a magyar földrajzi társaság titkára érdekes néprajzi tanulmányt írt, mely Budapesten az Atheneum kiadásában, csinos kiállításban jelent meg. Ára 2 frt. Megrendelhető a kiadó-hivatalban, valamint bármely hazai könyvkereskedés útján.

A mű Kalotaszeg 33 falujának néprajzi leírását nyújtja, belefoglalva abba a népélet minden nyilvánulását, jelenségét, a topographiai elnevezéseket, azok népies és tudományos magyarázatát, a falvak leírását, a templomok magyar díszítését, a ház felépítését, a ruházatot, a táplálkozást, a születési-, lakodalmi- és temetési szokásokat, a keresztény-ünnepek megünneplését, egyéb népoktatási sajátságokat és babonákat. Külön tárgyalja a híres

kalotaszegi házi nő iparnak (varrottas) történetére vonatkozó adatokat. A hűfelvételek után készült rajzok emelik még e tekintetben érdekes és melegen ajánlható mű becsét.

Szerző tanulmánya tárgyát azon 17,694 főből álló magyarság képezi, mely Kalotaszegen 34 faluban lakik, melyek minden nagyobb megszakítás nélkül csatlakoznak egymáshoz, s egységes népszívetet képeznek, míg a többi magyarok szét vannak szórva az oláhok által lakott falvak közt

Mindazonáltal egy népfaj lehetett a honfoglaláskor. Valószínű, hogy telepítettek közikbe kunokat, tatárokat, olvasztott magába szász, oláh, székely népelemet és a most megindult néprajzi kutatások feladata felderíteni azt az igen valószínű feltevést is, hogy a kalotaszegi nép ugyanazon egy nép a járai völgyön megtelepedett magyarsággal, mely megyénkbe át nyulva Szent-László, Léta, Jára, Toroczkó, Toroczkó-Szent-Györgyön át egész Alsó-Fehérmegyébe nyomozható.

Ősidőkből ránszállott hagyomány, hogy a székelyek szintén 7 nemzetségre osztatták magukat, de a székely krónikák csak 6 nemet tudnak kimutatni, az Adorján, Medgyés, Jenő, Halom, Zabrán, Örlöcz nemet, mely nevek a székelyföldön részint mint család, részint mint

Az utolsó gazdasági év.

Külső határukon a tagosítás e folyó esztendőben bevégeződik. Az a kérdés, mikép használjuk azt az utolsó esztendőben. Vannak sokan a város birtokosai közül, kik az ugart felszántani kívánják, míg mások ez utolsó hasznalat tekintetében is a régi gyakorlatot akarják követni.

Folyó hó 14-én Torda város birtokossága Velits Ödön polgármester elnökleite alatt szép számmal gyűlt egybe a városi közgyűlési terembe e kérdés felett tamáskozni, s abban állapodtak meg, hogy be várják a folyó hó 21-én kitűzött tagosítási tárgyalást, s ez alkalommal fognak e kérdésben dönteni.

Itt az az első kérdés. vajjon az ugarföldök felszántása és bevetéséből nyerünk-e annyi hasznat, mint már meglevő marháink megtartásából? Soha sem. Mert a tavaszi szokásos török buzavetés minden erönket igénybe veszi, különösen most, midőn késő kitarvaszodásra van kilátásunk, előttünk áll, hogy azt Szent-János napig sem végezhetjük el, s így nem marad időnk az ugarföldök felszántása, és bevetésére vagy elhanyagoljuk török buzavetésünket. De ha a tavaszi munka az ugarföldök felszántása és bevetésével megkötöszereződik, lesz-e módunk kétszeres ekét és kosztot előállítani, s ha igen, a gazda belemehet egy olyan reszkirozásba, a mikor ígásereje mellé az ugarföldök felszántása céljából mást is kell, hogy vásároljan, s azokat a vetés megtörténte után elromólva, elgyengülve kárával eladnia?

De vajjon van-e elég vetőmagunk? Nincs. Pénzt az igaz vehetünk kölcsön, de veszedelmes dolog a meglevő mellé új adósságot csinálni.

Az ugarföldök felszántása tehát kintháló csordáink, ménesünk, juhurturmaink és disznócsordánk felosztását vonná maga után a mi mindenestire felszámíthatlan károsodással járna.

Ezekre kívántam gazdatársaim figyelmét felhívni, s felszólamlásomat azon véleményemmel végzem be, hogy tartsuk meg áldozattal marhaállományunkat, mert ha pénzzé tesszük, a pénz könnyen el kél, a tagosítás megtörténte után pedig kényszerülve leszünk bármilyen áldozattal gazdaságunkat marhaállományával beruházni

Cs . . . Ö . . . n.

KÖZGAZDASÁG.

Peronospora viticola.

A peronospora elleni védekezés terén alig lehet valami újat tapasztalni, mert újabb kísérletek nem hoztak új eredményeket.

A rézgálicz oldat bizonyult egyedüli biztos

helynevek maig is fenn vannak. Holt települt meg a 7-ik székelynemzetség? A hagyomány arról is beszél, hogy ez a hetedik székelynemzetség előúrként volt Erdély bércei közt letelepedve, előre nyomulva úgy a Hunyadmegyei bércek közé és megtelepülve a királyhágó-felé terjedő Kárpátok sziklai között. Más-kép nem lehet megmagyarázni a megyénk felső részében található impozáns tömegű eloláhosoott magyarságot, kiknek arcuk ma is magyar, ruházatuk meglepőleg székelyes szabásra vall, nevök pedig községről-közsésre nyomozva megtartotta magyar eredetét.

A székelyek hun eredete minden támadás dacára történelmi ténynek bizonyult. Miből veszi eredetét tehát a hunyadmegyei Hunyad és kolozsmegyei B-Hunyad elnevezés, melyek mindenike körülötte elterülő, egy-egy német hercegség területével felérő földterület központja, ha csak nem a hunszékely települőtől?

Ezek ma még csak feltevések, s a komoly történetírás előtt meg nem állhatnak, de hát ki mondja meg, mikor történtek ott nagyobb betelepítések? A havasi mócz ma sem nevezi magát románnak, ő azt mondja magáról, hogy mócz. Háborus dulások, keleti indolentia, tul-

szernek, ha helyesen és kellő időben alkalmazzuk; de helytelenül alkalmazva nem adja meg a kívánt eredményt.

A főhibát akkor követjük el, ha a rézgálicz oldattal való permetezéssel elkésünk. Ezért nem tudjuk eléggé hangsúlyozni, hogy a permetezést határozotian már akkor kell alkalmaznunk, még mielőtt a peronospora fellépését észleljük, vagyis ha a venyigék már 20—25 centiméter hosszúak; mert midőn a levelek már sárgulni s leszáradni kezdenek, a permetezésnek már semmi, vagy nagyon kevés lesz az eredménye.

A permetezést a nyár folyamán folytatnunk kell azon arányban, melyben a venyigék nőnek. Kevés megfigyelés kell ahhoz, hogy észre vegyük a leveleken lévő világos kékeszöld foltokon, hogy azok már permetezve vannak és a világos-zöld színű leveleken, hogy azok ujabbra nőttek.

Beállhat azon eset is, hogy egyes vidékeken, hol a peronospora gomba miatt a megelőző évben a levelek lehullottak, a betegség ez évben csak később, vagy éppen nem lép fel. Ez esetben sokan úgy vélekednek hogy akkor a munkát hasztalanul végeztük. Ha azonban a nyár közepén meleg s nedves időjárás áll be s a levelek egyszerre elpusztulnak s termésünk tönkre megy, akkor természetesen sajnálni fogjuk, hogy a csekély kiadási munkát és a rézgáliczot megtakarítani akartuk s nem permeteztünk.

Észlelték azt is, hogy a permetezett tökékről a levelek őszszel sokkal később hullanak le, mint a nem permetezett tökékről, még azon esetben is, ha peronospora nem is volt rajtuk.

A kísérletek azt is bizonyítják, hogy a permetezéshez bármily töményített (koncentrált) rézgálicz-oldatot használunk is, ez a tökékre nézve semmi káros hatással nincs.

Általában 1, 1 $\frac{1}{2}$ sőt kétszázalékos rézgálicz-oldat használata forog szóban; de azért a 3 és 4 százalékos oldat sincs káros hatással. Rendes körülmények közt a 2/0 oldatot ajánljuk melynek hatása biztos és előállítási költsége is csekély, különösen azon esetben, ha jó permetező-gépünk van, melynek használata által nemcsak hogy az oldat egyenletesen lesz szétosztva, de tetemes oldat-megtakarítást is érünk el.

M. H.

IRODALOM és MŰVÉSZET.

Jeney Géza kir. pénzügyigazgatónk Jeney Károly tehetséges fia előfizetési felhívást bocsátott ki „Ész és Phantasia“ című munkájára. A mű tartalma: Ember és állat. Ember és Isten. A szellem fejlődése. A halál. Az ember végcélja. Egy füzet ára 40 kr. Ajánljuk olvasóink figyelmébe.

Az 1848—49. Történelmi lapok első mutatvány száma beküldetett szerkesztőségünkhöz. Szerkesztette és összeállította Kuzsók István, az ereklye-muzeum tevékeny öre. Az érdekfeszítő tartalom a következő: Kossuth Lajos (képpel). A nemzethez. Okmánytár: Felsőfolyamodvány V. Ferdinándhoz. Tárca: episod Budavár bevételéről. Tisza László (képpel). Levelezés. Honvédek albuma. Honvéd-egyletek köréből. Halálozások. Márczius 15-iki ünnepek. Irodalom. Adományok az 1848—49. orsz. ereklye-muzeumnak. Külömfélék stb. A csinosan kiállított füzet megjelenik minden hó 1-én és 15-én Bizony nagy szükség volt a mozgalomra, melyet e füzet képvisel, Régióta kellett volna hozzákezdennünk, mert mily sok érdekes ereklye kalldhatott el a történelem örök kárára. . . . Kuzsók István rokonszenves írónknak a szerkesztőséggel megbízataa kezekedik a melegen ajánlható folyóirat fenmaradásért. Megrendelhető: Kolozsvárt, Belmagyar-utca 47. sz. alatt a kiadó-hivatalban. Ára negyedévre 1 frt.

Az „Élet“ 2-ik száma érdekfeszítő tartalommal jelent meg. György Endre „Szólás-szabadság a képviselőházban“ czimen kitűnő cikket ír a klotür ellen. Ötvös-Silberstein A. d. folytatja a „A jövő vallása“ czimen megkezdett, magas színvonalon álló, népszerű bölcsészeti értekezését. Szomaházy István, a jeles novellairó „Csak férfiasan!“ czitui elbeszélést ad, mely után következik egy időszerű, vonzó megirt cikik Domokos Illestől, „Guy de Maupassantól,“ a most annyit emlegetett híres francia íróról. Radó Antal dr. befejezi az Ariostoféle „Hűség próbája“-nak mesteri fordítását. Palágyi Lajos „Rám törtek“ czimen gyönyörű költeményt, — Pápay Károly dr. az ismert kitűnő ethnografus és utazó igen nagyérdeklő leírást uyajt „Egy orosz falu és száműzöttei“ czimen, a szibériai száműzöttek do'gairól, melyeket a helyszíneü figyelt meg. Demólin E. francia íróról a „Szocializmus“ czimű cikik folytatása van a füzetben. Az Irodalom és Művészet című rovat többi közt H. A. (Herrmann Antal dr.) tollából a „Hazai népvizsgáló irodalomról,“ továbbá Rákósy V. új könyvéről (Rejtett fészkek) s a „Magyar Góniusról“ stb. köztül nagyérdeklő ismertetések. A Színház-rovatban két önálló bírálat, a Képzőművészetben „Egy kis helyreigazítás“ czimén Kacziány Ödön ismert festőiktől érdekes cikik van. A Közgazdaság rovat „Vasúti politikának“ czimű föcik-két Sarmay József dr. fővárosi ügyvéd írta s nagy tárgyilagossággal mellett kiváló szakértelem jellemzi. A négy lapra terjedő Szemle lebilincsel vonzó tartalmával, ügyes apróságaival. Ebben különösen a nőkérdésre vonatkozó közlések nagy figyelemre méltók. — Lát való, hogy az „Élet“ irodalmi színvonal, érdekesség és aktualitás tekintetben hasonlíthatatlanul felette áll összes ilyenmü folyóiratainknak, jóllehet olcsóbb valamennyinél. (Ára negyedévre csak 1 frt 50 kr., félévre 3 frt, egész évre 6 fut. Egyes szám: 25 kr. Megrendelhető: Budapest. Arpad-utca 6.)

A „Képes Családi Lapok“ legutóbbi száma rendkívül érdekes és dús tartalommal jelent meg. Tolnay Lajos „Az ifjkor regénye“ és Bába Pál „Császári gatzettek“ cz

de a királyi adományos kézdi székelyek folytonosan felfrissültek a közéjük települt belső székelyföldről oda szállongó székelységgel

Más nép egészen a torockói s az ezzel rokon járavölgyi magyarság. Történelmi tény, hogy II. Gejza Torockóra Eiserwurzeln környékéről Németalföldről 1142-ben az ottani bányák mivelésére szászokat hozott, de azon családok majdnem kivétel nélkül kihaltak, vagy beolvadtak az ott talált és a volt aranyoszékéről odaszivárgó magyarságba. Hogy pedig ott tulnyomólag magyar népet találtak, bizonyítja az egészen hasonló öltözködésü és hasonlóan építkező Tarockzó-Szentgyörgy népe, mely szintén jobbágy nép volt, s melynek ruházata, építkezése meglepőleg hasonlít a kalotaszegi népéhez.

Ezek előre bocsátása után csak üdvözölhetjük dr. Jankó János munkáját, s cikkünket azon óhajtással zárjuk be: vajha minél többen követnék a tehetséges író ezen áldásos tén.

K. Weress Sándor.

ságos vallásokodás eltörölték az ősök nyomdokait, ma aztán tapogattak a sötétségben, s ha valami eredményt remélhetünk még Magyarország ezeréves fennállása idején, azt csak az ethnographiai kutatások útján érhetjük el.

Dr. Jankó János szerkesztőségünkhöz intézett levelében jelezte, hogy az idei nyáron egészen hasonló munkálatok céljából Torda és Torockzó magyarságát akarja feldolgozni. Szivesen látjuk. Csak annyit kívánunk ezuttal megjegyezni, hogy Torda magyarsága új település. Itt mint e lapok szerkesztőjének a „Torda őscsaládai“ című munkájában ki van mutatva, Bethlen Gábor saját palotás vitézeit telepíti Uj-Tordára, Ó-Tordát pedig II. Rákóczy György a Lugos és Káransebesi menekülteket, II. Apaffi Mihály pedig a Nagyvárad városi és Nagy-Várad környéki nemességgel telepítette be. Ezenkívül a tordai 24,000 hold területü határ nagysága arra vall, hogy ide több falu olvadt be, magával hozva határát is

A volt Aranyosszék községei már más viszonyok között éltek, ezek képezték a 6-ik székely széket és V. László telepítette oda a 13-ik században. Ezek éles ellentétben a kalotaszegi néppel fejenként nemesek voltak,

regényei folytatást nyernek e számban, míg Tutsok Anna ismert írónk „Hét év múlva“ czímmel elbeszélést, és Telepi „Hát még van?“ czímmel a képviselő-jelöltek világából humorreszket kezd meg józsi humorral és megkapó vonásokkal, E számban van Herczeg Ferenc „Olga“ című elbeszélése is, melyet nevezett a Petöfi-társaság nagygyűlésén székelyfoglalóul olvasott fel. Egy tudományos csevegés „Harcz a „semmi“ ellen“ czímmel és egy egészségügyi cikk „Valami az álmokról“, czímmel bővítik még „Képes Családi Lapok“ e számát, melybe még Inczédi László néhány dalt és „meteor“ költeményt írt. Illustráció is a legszebb kivitelűek; jelen számát a fővároshoz megválasztott 9 képviselő, továbbá Mária Valeria és Salvator főherceg képei díszíték, t. olvasóink előtt ismeretes azon alkalomból, hogy a főhercegnő fenséges férjét leánygyermekkel ajándékozta meg. Ugyanezen alkalomból mutatja be a királyi pár ifjúkori sikerült arczképeit is, mint két éves házaspár. Mint tehát t. olvasóink ezekből meggyőződhetnek, a „Képes Családi Lapok“ oly tartalomszerű, hogy csak legmelegebben ajánljuk b. figyelmükbe. Előfizetési ára: egészévre 6 frt, félévre 3 frt, negyedévre 1 frt 50 kr., kiadó-hivatal Budapest, V., Nagykorona-utca 20. szám. A január hó 1 óta megjelent számok kaphatók még a kiadó-hivatalban. Mutatványszámok kívánatra ingyen.

H I R E K.

— A kereskedők f. hó 13-án megtartott bálja, mint mindég, úgy az idén is fényesen sikerült, általában elmondhatjuk, hogy ez szokott lenni báljaink legkedélyeseb és legkedvesebbike, hol mindenki kedvére kimulathatja magát, igaz hogy a mindég tanusított pártolást megis érdemli, mert a rendezőség sem anyagi áldozatot, sem fáradságot nem kimél hogy a mulatni vágyó közönséget minden tekintetben kielégítse s a teremdiszítésével valami ujdonsággal lephesse meg. Az estélyen uralkodó fesztelen és általános jókedv reggeli 6 óráig tartotta együtt a mulatókat s mindenki egy kedélyesen töltött élvezetes est emlékével távozott, a négyeseket 60 pár tánczolta, fényes öltözékekben sem volt hiány, de általában az egyszerűség uralkodott. Ott voltak: Balla Józsefné, Balla Mártonné, Bardotz Lászlóné, Borbély Máténé, Bogdánfy Lajosné, Bernád Antalné, Kioreán Józsefné, Eszéni Károlyné, Ferenczy Árpádné, Fenyő Károlyné, Gombos Lászlóné, Gegesi Józsefné, Horváthy Károlyné, Ilyés Gyuláné, Miskolczi Józsefné, Kováts Péterné, Kimpel Antalné, Kleinhempel Károlyné, Miron Kajetánné, Nagy Albertné, Osztian Kristófné, Pozsoni Antalné, Pethő Miklósné, Retezár Geróné, Rottmann Ignáczné, Solymosi Miklósné, Sipos Béláné, Suszter Györgyné, Szentkirályi Lajosné, Zakariás Józsefné, Velits Ödönné és Velits Károlyné. A hölgyek közül: Balla Ilona, Bardocz Anna, Eszéni Róza, Horváthy Juli, Kleinhempel nővérek, Molnár Anna, Miskolczi Mari, Kioreán Mari, Pozsoni Juli, Osztian Zelma, Fekete Ilona, Végh Ilona, Rottmann Tilda, Retezár Czeczil, Velits Máriczi, Solymossy Iza, Vizi Gizella (Kolozsvárról), Zakariás Róza (Sz.-Ujvárról), Ferenczi Hedvig (Kolozsvárról) stb. — Szünet alatt a terített asztalok mellett is kedélyes társaságok csoportosultak s kellemesen mulattak. Jánó Józsefné kitünő konyhája dicséretet érdemel.

— **Gyászhir.** Megint kiragadt a kereklethen halál egy köztiszteletben álló, s érdemekbe megőszült főurt, aki egész életét, bár évek óta visszavonulva élt, falusi magányában családjá és hazája boldogítására szentelte. A gyászoló-család a következő gyászjelentést adta ki: alólírottak úgy a maguk, mint közelebbi és távolabbi rokonok nevében mély fájdalommal tudatják, hogy hön szeretett atyjok, illetőleg nagyatyjok: Branyicskai báró Jósika Pál, életének 73-ik évében kinos szenvedés átán f. hó 17-én esti 11 órakor jobblétre szenderült. A megboldogult hült tetemei folyó 19-én d. u. 3 órakor fognak a várfalvi családi sirkertbe szeretett fia mellé a róm. kath. szertartás sze-

rint örök nyugalomra helyezettetni. Lelkeért az engesztelő szent mise áldozat folyó hó 20-án d. e. 10 órakor fog a tordai rom. kath. templomban az egék urának bemutatattatni. Nyugodjék csendesesen! Torda, 1892. február hó 18-án. Branyicskai báró Jósika Andor és neje Hadadi báró Wesselényi Anna gyermekei. Jósika Gyula, Jósika Gábor, Jósika Andor, Jósika Anna, Jósika Aladár unokái.

— **Meghívó.** Tordán, 1892. évi márczius hó 1-én (hushagyó-kesden) a tordai nyitv. közkórház javára, a vármegyei ház nagytermében tartandó jótékonyczélú tánc estélyre. — Belépti díj személyenként 1 frt Karzat 1 frt. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak és hirlapilag nyugtáztatnak. Jegyek előre válthatók Sipos Béla kereskedésében, estve a pénztárnál. A kik tévedésből meghívót nem kaptak, de arra igényt tartanak, kéretnek neveiket a rendezőbizottságnál bejelenteni. Egyszerü estélyi öltözöt! — Kezdete estve 8 órakor.

— **Difteritisz.** Két szép kis gyermeke halt el Scholizon Lajos városi pénztárnál alkalmazott hivatalnoknak — ronsoló toroklob következtében.

— **Áthelyezés.** Felszegi Lajos kir. járásbíró A-Járából a gyula-fehérvási királyi törvényszékhez helyezték át. Évek óta élben állott a járai intelligenciával, s most kíváncsiak vagyunk: vajjon a távozó járásbíró vagy a járaiak örülnek inkább a változásnak.

— **Milyen lesz az új forint?** Ez a kérdés, másodsorban pedig lesz-e egyáltalában új forint, élénken foglalkoztatja mind azokat, kik a valutarendezés fontos ügye iránt érdeklődnek. Mint a rendszeren jól értesült „Kereskedők Lapja“ írja, a két kormányban megvan a hajlandóság arra nézve, hogy a forint a valuta rendezése után is fentartassék, mert ez megkönnyíti az átszámítást; a pénzügyminiszterek azonban annak szükséges voltáról is megvannak győződve, hogy a frtnál kisebb pénzt is megkíván a forgalom, mely bizonyos tekintetben a takarékoságot is elősegitené. A pénzügyi egység maradjon tehát a forint, de lesz félforintosunk is, mely bizonyára új elnevezést nyer.

— **Üzleti számlák bélyege.** A pénzügyi közigazgatási bíróság közelebb egy konkrét eset alkalmából kimondta, hogy a bélyeg a számlának első lapjára akként ragasztandó, hogy a bélyeg alsó szélét, a számla első tételével lehessen keresztül irni. Más helyen és más módon alkalmazott bélyeg nem létezőnek tekintendő.

— **A héttagból álló szerb pénzhamisító bandát sikerült e hó 17-én Budapestten letartoztatni.** A szerb kormány tízezer frank jutalmat is tűzött ki a pénzgyártók kézrekerítője számára, mely összeg Krakkaucz Ármin börtügnökököt illeti meg. Őt kereste fel tudniillik a banda egyik tagja. S miután birni gondolta az ügynök bizalmát és egyetértését, elmondta, hogy néhány társával eljött a fővárosba, hogy itt folytathassák mesterségüket olyképen, hogy majd ausztria-magyarországi papírpénzt csinálnak, — mely czél eléréséhez kell azonban egy gép, meg egy ügyes rajzoló. 30 ezer forintot ígérve Krakkauczra, ha megszerzi, a szükségeseket. Az ügynök látszólag mindenben beleegyezett és abban állapodtak meg, hogy másnap reggel találkoznak a Loyd kávéházban a továbbiak megbeszélése végett. Krakkaucz pedig sietett Török főkapitányhoz és fejelentette az egész csetet. Ez pedig Karátsnyi kapitánnyal, az ügynökkel, s a szerb konzulatus egy tisztviselőjével másnap elmentek a kijelölt kávéházba, kiadva magukat szövetségársaknak. A pénzhamisítók gyanutlanul elmondtak mindent, még a Szerbiában maradt czinkostársak közül is megneveztek néhányat. Mire aztán a rendőrkapitány elfogadta őket és még az nap kihallgattattak.

— **A tordai iparos-egylet f. hó 28-án tartja meg évi rendes közgyűlését,** melyre úgy a pártoló, valamint a rendes tagokat tisztelettel meghívattak. Tárgyak: 1. Tükári jelentés. 2. Pénztári számadás. 3. Tisztviselők választása.

— **Orpheum.** Mezey János igazgató 4 tagból álló daltársulatával a „Vasut“ nagytermében már megkezdte előadásait.

— **Hírek innen-onnan.** Milán Szerbia volt királya sajátkezű levelet intézett a kormányhoz, melyben végleg lemond a királyi családdoz való tartozásának jogáról, lemond a szerb állampolgárságról és többé nem jó soha vissza az országba. Ott levő vagyonát pedig fiára ruházta át. A birtokokra 2 millió frank erejéig a Volga-Kama-bank követelése van betáblázva. — B. r. Bánffy Dezső volt főispán és képviselő megválasztatása a képviselőház új elnökül, alapos hírek szerint, befejezett dolog. — Ferencz Szálvátor főherceg a legutóbbi távirat szerint gyógyulófélben van. Laza csekély és köhögése enyhült. Neje előtt, ki tudvaleőleg szintén fekszik, eleinte titkolni akarták a bajt, mi azonban nem sikerült, mert a főhercegnő rögtön rosszat sejtett, mikor férje nem látogatta meg egy nap. — Kossuth Lajosról aggasztó hírek voltak elterjedve miudenütt a fővárosban e napok alatt, melyeket azonban megczáfolt Turinból jövő azon hír, hogy a nagy számúzott teljesen jól érzi magát, úgy, hogy munkáin megszakítás nélkül tovább dolgozhat. — Rothschild Albert báró 100000 forintot adott egy azilum létesítésére tudóbetegék számára A difteritisz gyógyítása érdekében fontos értekezletet tartottak a kir. orvosegyesületben, melyet a főváros orvosai és számos közönség hallgatott végig Bókay tanár néhány beteg bemutatása után kifejté nézeteit, mely szerint különösen figyelmre méltatá azon felfedezést, hogy e betegséget bacillusok okozzák olyformán, hogy megtelepednek a torok nyaklártyáján ott gyorsan elterjednek, mialatt egy erősen mérgező anyagot választanak ki, mely ha a vérbe felszívódik, az egész szervezetbe eljut. Ki van mutatva, hogy a difteritiszt első sorban sötét, nedves szobák lakói kapják meg, továbbá hogy bacillusai tejben szeretnek tanyszni, azért tej széthordása, és elárúsítása oly házakkból, melyekben ily betegek vannak megtiltandó. Bókay, valamint a többi szaktudós előadásait élénk éljenzéssel fogadták. A z o s z t r. magyar, valamint a szerb kormány elhatározották, hogy a most érvényben levő osztrák-magyar-szerb szerződést 1893. június 30 ig meghosszabbítják és a törvényhozásuktól legközelebb erre kérnek felhatalmazást. — Szapáry Gy. gróf, ki a napokban a királynál audiencián volt, hír szerint, felajánlotta ő Felségének az egész kabinet lemondását, mely szavai azonban nem vették figyelembe. A miniszterelnök az után még több közös és osztrák miniszternél tett látogatást, köztük Kálnoky külügyministernél is, kivel a délkeleti szomszéd-tartományok kereskedelmi vámpolitikai és állategészségügyi viszonyairól tanácskozott. — A királyné többek közt palotahölgyekké kinevezte: Zichy József gróf nejét, szül. Odescalchi hercegnőt, és Battyányi Ilonát, a győri főispán nejét, Andrassy Gyula gr. leányát.

— **Főlvéteik a helybeli könyvnyomdába egy jó családból való fiu tanulóinak, a ki legalább 2—3 gimnáziumot végzett és 14 évesnél nem idősebb.** Értekezhetni: Veress Elemér nyomda vezetővel Tordán.

NYILTTÉR.)

Bátor vagyok igen tisztelt vevőimet értesíteni, hogy **Miskolczi-Justitz Miksa** könyvvarus-ügnökököt, miután üzletemben tetemes károkat okozott — elbocsátottam.

Azokban üzletem és jóhírnevem rovására egyesektől kisebb-nagyobb összegeket vesz föl előleg czímen s ez által sokakat tévutra vezet és megkárosít. Napról-napra fordulnak elő ilyen esetek, — minélfogva szives figyelmébe ajánlom t. vevőimnek **Miskolczi-Justitz Miksa** házaló-ügnökököt és kérem óvakodjanak tőle, s neki semminemű előlegeket, avagy megbizatást ne adjanak, mert ezen összegek további megtérítését magamra nem vállalom.

Torda, 1892. február 20-án
Özv. Harmath Józsefné.

*) E rovat alatt közlöttékért nem vállal felelősséget a Szerk.

VÁRMEGYEI RENDELETEK.

Torda-Aranyosvármegye alispánjától.

Szám. 925—1892.

Valamennyi főszolgabíró és városi tanácsnak.

Vármegyénk közigazgatási bizottságának, **folyó év Jan, hó 13-án** tartott ülésében kir. ügyész indítványt tett az iránt: utasítsanak a főszolgabírók és körjegyzők, hogy a kir. ügyészségek, s kir. bíróságok büntenyítő osztályának a kézbesítések eszközése iránt tett megkereséseit pontosan teljesítsék, illetve a kézbesítési íveknek a megkereső hatóságokhoz leendő rögtöni visszatérítése iránt intézkedjenek miután ezen eljárások körül tapasztalt mulasztások a fentemlített hatóságoknak sürgős intézkedéseit nagyban hátráltatják,

Ezen indítvány, s ennek alapján hozott határozat következtében felhivom ^{főszolgabíró} ^{s tanácsot} ^{úrát,} s a főszolgabíró útján a körjegyzőket, hogy a kir. ügyészségek a kire e bíróságok büntenyítő osztályának az indítvány szerint tett megkereséseit a legnagyobb készséggel és sürgősen intézzék el, annyival inkább, mert az e tekintetben előforduló mulasztásokat a legszigorúbban fogom megtorolni.

Torda, 1892. február hó 3-án.

RÉDIGER BÉLA,
h. alispán.

Szám 961—1892.

A sepsi-szent-györgyi m. kir. méntelep parancsnokságának idei 147 számú átirata következtében, azon okból, hogy a múlt évben az ország különböző vidékein a lovak közt számosabb takony koros eset fordult elő, mi által a fedeztetési állomásokon elhelyezett ménnek ki voltak téve a fertőzés veszélyének, s az idén

az állami ménnek csak is oly községekbe küldetnek ki, melyek teljesen járványmenteseknek találtattak, ennél fogva felhivom uraságotat haladéktalanul intézkedni az iránt, hogy a hatósága területén levő fedeztetési állomás székelyének összes lóállománya az előjáróság közbejöttével, ha állatorvos van arról ellenkező esetben a községben lakó értelmes és lóismerő egyénnel megvizsgáltassék azon községek lóállománya pedig, melyek részére a fedeztetési állomás biztosított szintén az előjáróság által és állatorvossal vizsgálandó meg, s a vizsgálat eredményéről e hó 18-áig tegyen hozzám jelentést.

Torda, 1892. február 5-én.

RÉDIGER BÉLA,
h. alispán.

Szám 1177—1892.

Valamennyi főszolgabíró és városi tanácsnak.

Az 1892-ik évber megejtendő ló összeírás és nyilvántartás, valamint a ló összeírással egyidejűleg foganatosítandó koci és szekér összeírásra vonatkozólag honvédelminiszter úr ő nagyméltóságának folyó évi február hó 1-rel 73.960. számú rendelete folytán a következőket rendelem:

1. A ló állomány összeírása és nyilvántartása az 1873-ik évi XX-ik t.-cz. végrehajtása tárgyában 1891-ik évi április hó 3-ról 16.500. számú honvédelminiszteri kürendelettel kiadott s ugyan azon évi április 14-ről 3531. számú itteni rendelettel szétküldött utasítás (A fejezete s nevezetesen ennek 3-ik 4-ik 12-ik és 13-ik §§-ai, illetőleg az ezen végrehajtási utasításból a községi előjáróságok számára ugyan 1891-ik évi május hó 2-ről 4071. számú itteni rendelettel kiadott „kivonat” 1-ső és 3-ik szakaszaiban foglalt határozmányok szerint foganatosítandó.

Felhivom ennél fogva (czímet) a ló állomány bejelentése, összeírása és nyilvántartása iránt szükséges intézkedéseket ha még meg nem megtörténtek azonnal tegye meg ezeknek pontos végrehajtását kellőleg ellenőrizze s a ló összeírás eredményeiről a községi összeírási kimutatások alapján és az idézett végrehajtási utasítás 12. §-a értelmében szerkesztendő összeírt járási kimutatást folyó évi április hó 1-ig mulhatatlanul hozzám terjesse be, a községi kimutatások egy-egy példányával együtt.

2. A ló összeírással egyidejűleg a található összes kocsi és szekerek is összeírandók.

Ezeknek bejelentésére és összeírására nézve ugyan azon eljárás követendő mint a lovaknál.

A bejelentés alól csakis az ő Felsője és az felső uralkodóház tagjainak udvartartására szolgáló kocsi és szekerek és a nemzetközi szerződések szerint felmentett kocsi mentesek.

A bejelentett kocsi és szekerekről az idemellékelt 1-ső minta szerinti községi kimutatások állítandók össze s ezek a felettes, (járási) közigazgatási hatóságokhoz a ló összeírási kimutatásokkal együtt terjesztendők be, mely hatóságok ezen községi kimutatásokból a szintén ide mellékelt 2-ik minta szerinti összeírt kimutatást készítvén, ezt a törvényhatósághoz betérjesztik. Felhivom tehát (czímet) hogy az iránt is intézkedjenek miszerint a kocsi és szekerek összeírása is pontosan foganatosíttassék, a betérjesztendő kimutatásokat pedig egy főkimutatás kíséretében hozzám ugyancsak folyó évi április hó 1-ig terjesse föl.

Torda 1892 február hó 15-én.

RÉDIGER BÉLA,
h. alispán.

Tisztelettel van szerencsém a helybeli és vidéki urak becses tudomására hozni, hogy több év óta fennálló, jó hírnévnek örvendő

FÉRFI SZABÁSZATI-MŰTERMEMET

főtér r. kath. plebánia-épületbe helyeztem át,

együttal szives tudomásukra hozom, hogy műtermemet kivált a Tavaszi és Nyári időnyre tetemes honi és külföldi ruha-szövetekkel rendeztem be, melyet személyes bevásárlásaim folytán a szövetek minőségéről és a ruhák készítéséért teljes felelősséget vállalok.

Végül megjegyezni kívánom, hogy a nem tőlem vásárolt szövetek megkészítését is készséggel elfogadom s főtörekvésem: mindenkor a PONTOSSÁG, JUTÁNYOS ÁR és az UJ-DIVAT.

Szives pártfogásukat kérve vagyok

kiváló tisztelettel

Bartha János,
férfi-szabó.

H I R D E T É S E K

felvételnek

az „ARANYOSVIDÉK” kiadóhivatalában

Hid-utca 32. szám.